

Enighed og Orden

Taler

Carl Johan

Dato

26 november 1814

Sted

Stortinget

Omstendigheter

Oppløsning av det overordentlige storting

- 1 («Kronprindsen holdt i Kongens Navn følgende Tale paa Fransk, som Prinds Oscar derpaa oplæste paa Norsk»)

- 5 Gode Herrer og norske Mænd, Præsident og samtlige Medlemmer af Norges Riges Storthing!

- 10 I have mødt Kongens Hensigter, ved at fastsætte den Grundlov, hvorved det norske Folks Frihed skal for Fremtiden bevares. Omendskjønt Eders Ønsker, formedelst en hastig Overgang fra Evevælden til en lovbunden Regjeringsform, stundom har baaret Præg af Bekymringer, maa dog Anledningen dertil alene søges i Mindet om forbigangne Tider og Forhold. Hos Eder var en retmæssig Iver for at forsvare Folkets Rettigheder; hos Kongen en alvorlig Beslutning at erkjende dem, grundet saavel paa Hans egen Tilbøielighed, som paa det svenske Folks frie Statsforfatning.

- 15 De Folkeslag, som med Opmærksomhed have fulgt Eders Overveielser, skulle i deres Gang og i det Udfald, de have havt, erkjende, saavel at eders Konges Løfter ere hellige, som at han agter den nationale Frihed. De skulle indsee, at hans Majestæts Visdom har fjernet fra Eder baade Anarchiets Farer og Forvildelser og
20 Despotismens egenmægtige Bud.

- 25 Tidfredse med en tiltagende Forbedring i vor Handel og vort Agerbrug, skulle vi ei eftertragte den vanskelige Ære, at optage i Verdens Aarbøger nogen anden Plads end den, der tilkommer et lyksaligt Folk. Men, hvis Freden alene er vort Øiemed, bør vi ei heller forglemme, at det sikreste Middel dertil beroer paa vor egen Kraft. Den Pligt, at forsvare Fædrenelandet, som er Krigsmandens ædlest Bestemmelse, giver ham en retmæssig Fordring paa hans Medborgeres Agtelse; -

den er og hans dyrebareste Belønning for de Besværligheder, han gaaer imøde.

30 Vant med at styre et frit Folk, har Kongen med levende Tilfredshed erkjendt de Rettigheder, Grundloven giver den agtværdige Classe af Landmænd, hvis Arbeide ernærer Staten og hvis Arm værner om Fødelandet.

Gode Herre og norske Mænd!

35

Da eders Forhandlinger nu ere tilendebragte, giver jeg Eder, i Kongens Navn, tilkjende, at han med den Magt, Grundloven tillægger Ham, nu opløser dette overordentlige Storting. I vende nu tilbage til Eders fredelige Boliger, lykkelige ved Eders Samvittigheds Vidnesbyrd, at I have medvirket til Fædrelandets
40 Selvstændighed og til at befæste Eders Medborgeres Frihed; - erindre Eder da stedse, at Enighed og Orden udgjøre en Stats Styrke, og at dens Lyksalighed og Varighed kræver Alles Lydighed for Lovens hellige Bud. En Fyrstes første Pligt er, at bevare Loven hellig, - denne høiere Magt over Konger og Folk. Aldrig have Nordens ældgamle nationer skjænket det Tilnavn, den Gode, til Mildhed uden
45 Kraft.

Viser Eder som en værdig Afkom af disse agtværdige Forfædre. Beholder, som de, Fædrelandets Vel til Maal for alle eders Bestræbelser; lærer, som de, Eders Børn, at den sikreste Borgen for deres Rettigheder er, troligen at opfylde
50 indgangne Pligter. Begynder atter de Forretninger, som I forlode, for at svare til den almindelige Tillid.

Frygt for Gud er den eneste Frygt, et frit Folk bør have. Gid den blive Eders Veileder, - og Loven for Eders Gjerninger. Lyksalighed skal da fæste sin Bolig
55 hos os, og Scandinaviens Frihed skal staae urokkelig som dens Fjelde. Gid Forsynet vaage over Kongen, og beskytte hans tvende Riger; og gid det stedse beholde Eder, gode Herrer og norske Mænd! i sin høie og hellige Varetægt.

Kilde

60 Storthings-Efterretninger 1814-1833, 1ste Bind, s. 199-200.

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/enighed-og-orden>

65